

[Avaleht](#) > ... > [Kohtumenetlused](#) > [Videokonverentsid](#) > [Tõendite Kogumine Videokonverentsi Vahendusel](#) Estonia

Tõendite kogumine videokonverentsi vahendusel

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Kas tõendeid on võimalik koguda videokonverentsi teel kas taotleva liikmesriigi kohtu osalemisel või otse asjaomase liikmesriigi kohtu poolt? Kui jah, siis milliseid liikmesriigi menetlusi ja õigusakte kohaldatakse?

Jah, tõendeid on võimalik koguda videokonverentsi teel. EL Nõukogu määruses 2020/1783 liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades (uuesti sõnastatud) art 20 lg 1 kohaselt kogub taotlev kohus tõendid videokonverentsi teel või muu kommunikatsioonitehnoloogia abil, kui see tehnoloogia on kõnealus kohus kättesaadav ja kui kohus peab sellise tehnoloogia kasutamist asja konkreetsetest asjaoludest lähtuvalt asjakohaseks. Eesti kohtutel on olemas vajalikud seadmed videokonverentsi korraldamiseks. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS, internetist leitav [siit](#)) § 15 lg 6 kohaselt kohaldatakse Euroopa Liidu liikmesriigi kohtu taotlusel Eestis abi osutamisele tõendite kogumiseks TsMS-is sätestatud niivõrd, kui võrd EL Nõukogu määruses 2020/1783, liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades (uuesti sõnastatud) sätestatust ei tulene teisiti. TsMS § 15 lg 5 kohaselt osutab Eesti kohus välisriigi kohtu taotlusel abi menetlustoimingu tegemiseks, kui taotletav menetlustoiming kuulub Eesti seaduse kohaselt Eesti kohtu pädevusse ega ole seadusega keelatud ja kui teisiti ei tulene seadusest ega välislepingust. Menetlustoimingu võib teha ka välisriigi õiguse kohaselt, kui see on vajalik menetluseks välisriigis ja sellega ei kahjustata menetlusosaliste huve. Menetluskonverentsi teel peetavat istungit reguleerib tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 350. Eriregulatsiooni ega piiranguid määruse 2020/1783 alusel videokonverentsi korraldamise kohta, sh menetluskonverentsi korraldamise kohta määruse art 20 alusel taotleva liikmesriigi kohtu poolt otse läbi viidava videokonverentsi kohaldamise kohta loodud ei ole.

2 Kas on piiranguid isikute ringi suhtes, keda võib videokonverentsi teel küsitleda – näiteks, kas videokonverentsi teel võib küsitleda vaid tunnistajaid või ka eksperte ja menetlusosalisi?

TsMS § 350 lg 1 kohaselt on menetluskonverentsina peetaval kohtuistungil võimalik menetlusosalisel teha reaajas menetlustoiminguid, st ta võib anda vande all seletuse või hagita menetluses seletuse, mis ei ole antud vande all; lõike 2 kohaselt võib menetluskonverentsi teel kuulata üle ka tunnistaja või eksperdi.

Seega võib menetluskonverentsi teel menetlusosaline anda vande all seletuse või hagita menetluses seletuse, mis ei ole antud vande all; samuti võib menetluskonverentsi teel kuulata üle ka tunnistaja või eksperdi.

3 Kas on piiranguid tõendite liikide suhtes, mida võib videokonverentsi teel

koguda?

Vaata vastust eelmisele küsimusele.

4 Kas on piiranguid koha suhtes, kus tuleks isikut videokonverentsi teel küsitleda – st kas küsitlemine peab toimuma kohtus?

TsMS § 350 lg 1 kohaselt võib kohus korraldada istungi menetluskonverentsina selliselt, et menetlusosalisel või tema esindajal või nõustajal on võimalik viibida istungi ajal muus kohas ja teha sealt reaalajas menetlustoiminguid.

Seega võib kohus korraldada menetluskonverentsi selliselt, et küsitlemiseks ei pea viibima kohtus.

5 Kas videokonverentsi teel peetavaid kohtuistungeid tohib salvestada?

Jah, kohtuistungeid võib salvestada. Salvestamine toimub TsMS §-s 52 või TsMS §-s 42 sätestatud korras. Kohtutes kasutatav kaugülekuulamise tehnika võimaldab ülekuulamiste TsMS § 52 alusel salvestamist.

6 Mis keeles peab kohtuistung toimuma: a) kui taotlus esitatakse tõendite kogumise määruse artiklite 12–14 kohaselt ning b) kui toimub tõendite vahetu kogumine tõendite kogumise määruse artiklite 19–21 kohaselt?

TsMS § 32 lg 1 kohaselt toimub Eestis kohtumenetlus ja kohtu asjaajamine eesti keeles. TsMS § 32 lg 2 kohaselt kohtuistung ja muud menetlustoimingud protokollitakse eesti keeles. Kohus võib istungil võõrkeeles antud ütlused või seletused märkida protokolli lisaks nende sisu eestikeelsele tõlkele ka nende esitamise keeles, kui see on vajalik ütluse või seletuse sisu täpseks edastamiseks. Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikus puudub eriregulatsioon EL Nõukogu määruses 2020/1783 liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades alusel (uuesti sõnastatud) teise liikmesriigi kohtu taotlusel ütluste või seletuse võtmise keelerežiimi kohta.

7 Kui vajatakse tõlke, siis kes vastutab nende leidmise eest ja kus peaks olema tõlkide asukoht, a) kui taotlus esitatakse tõendite kogumise määruse artiklite 12–14 kohaselt ning b) kui toimub tõendite vahetu kogumine tõendite kogumise määruse artiklite 19–21 kohaselt?

TsMS § 34 lg 1 kohaselt juhul, kui menetlusosaline ei valda eesti keelt ja tal ei ole menetluses esindajat, kaasab kohus tema taotlusel või omal algatusel menetlusse võimaluse korral tõlgi. Tõlki ei pea kaasama, kui menetlusosalise avaldused on kohtule ja teistele menetlusosalistele arusaadavad. Kui kohtul ei ole võimalik tõlki viivitamata kaasata, teeb ta määruse, millega kohustab tõlki vajavat menetlusosalist leidma endale tõlgi või eesti keelt oskava esindaja kohtu määratud tähtaja jooksul (TsMS § 34 lg 2). Määrus alusel tõendite kogumisel kasutatava tõlgi asukoha kohta Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikus eriregulatsiooni ei ole.

8 Millist menetlust kohaldatakse kohtuistungi korraldamiseks ja isiku teavitamiseks ülekuulamise aja ja koha kohta, a) kui taotlus esitatakse tõendite kogumise määruse artiklite 12–14 kohaselt ning b) kui toimub tõendite vahetu kogumine tõendite kogumise määruse artiklite 19–21 kohaselt? Kui palju aega tuleks mõlema variandi korral kohtuistungis kuupäevast teavitamiseks ette näha, et isik saaks selle toimumisest

piisavalt vara teada?

TsMS § 343 lg 1 kohaselt toimetab kohtuistungi toimumise ajast ja kohast teavitamiseks kohus menetlusosalistele ja teistele isikutele, kes tuleb kohtuistungile kutsuda kätte kohtukutsed. TsMS § 343 lg 2 kohaselt peab kutse kättetoimetamise ja istungipäeva vahele jääma vähemalt kümme päeva. Menetlusosaliste nõusolekul võib tähtaeg olla ka lühem.

9 Millised on videokonverentsi kasutamise kulud ja kuidas need tasutakse?

Määruse 2020/1783 alusel tõendite kogumise kulusid reguleerib määruse art 22. TsMS § 15 lg 4 kohaselt ei kata taotluse esitanud kohus menetlustoimingu kulusid. Menetlustoimingu teinud kohus esitab andmed kulude kohta taotluse esitanud kohtule ja need loetakse menetletava asja kuludeks. Tõendi saamise kulud kui asja läbivaatamise kulud tasutakse TsMS § 148 lg 1 järgi. TsMS § 148 lg 1 kohaselt tasub asja läbivaatamise kulud kohtu määratud ulatuses ette menetlusosaline, kes esitas taotluse, millega kulud kaasnevad, kui kohus ei määra teisiti. Kui taotluse on esitanud mõlemad pooled või kui tunnistajad ja eksperdid kutsutakse välja või vaatlus tehakse kohtu algatusel, tasuvad pooled kulud võrdselt. Videokonverentsi seadmed on kohtutes olemas ja kohtu videokonverentsi seadmete kasutamisega kulusid kaasneda ei tohiks.

10 Kuidas tagatakse, et otse taotleva kohtu poolt ülekuulatavat isikut teavitatakse sellest, et ütluste andmine on vabatahtlik?

Taotleva kohtu poolt otse küsitlemise vabatahtlikkusest teavitamisel kohaldatakse art 19 lg-t 2.

11 Millist menetlust kasutatakse ülekuulatava isiku isikusamasuse kontrollimiseks?

TsMS § 347 lg 2 p 1 kohaselt teeb kohus kohtuistungil alguses kindlaks selle, kes väljakutsutud isikutest on kohtuistungile ilmunud ja nende isikusamasuse. Täpsemat reeglit tsiviilkohtumenetluse seadustik isikusamasuse kontrollimiseks kohtuistungil ette ei näe. Kohtul tuleb veenduda väljakutsustud isiku isikusamasuses. Selleks kontrollib kohus nt väljakutsustud isiku pildiga isikut tõendavat dokumenti. Videokonverentsi teel osaleva isikusamasust on võimalik tuvastada näiteks varem kohtule esitatud dokumendi koopiaga.

12 Milliseid nõudeid kohaldatakse vande andmise suhtes ja millist teavet vajab taotlev kohus, kui tõendite kogumise määruse artiklite 19–21 kohase tõendite vahetu kogumise raames nõutakse vande andmist?

TsMS § 269 lg 2 kohaselt annab menetlusosaline enne ütluste andmist järgmise vande:

«Mina, (nimi), kinnitan oma au ja südametunnistuse kohaselt, et avaldan asja kohta kogu tõe, midagi varjamata, lisamata või muutmata.» Menetlusosaline annab vande suuliselt ja kirjutab vandetekstile alla.

TsMS § 36 lg 1 kohaselt annab isik, kes ei valda eesti keelt, vande keeles, mida ta valdab; lõike 2 kohaselt allkirjastatakse eestikeelne vande tekst, mis on enne vahetult isikule tõlgitud.

TsMS § 262 lg 1 teise lause kohaselt selgitab kohus tunnistajale, enne kui tunnistaja annab ütlusi, tunnistaja kohustust rääkida tõtt ja TsMS §-de 256–259 sisu. TsMS § 303 lg 5 kohaselt kohaldatakse eksperdile tunnistaja ülekuulamise kohta sätestatud. Muud eksperti kui kohtuexperti või registreeritud eraeksperti hoiatatakse enne eksperdiarvamuse andmist vastutusest teadvalt vale eksperdiarvamuse andmise eest ja võetakse selle kohta allkiri kohtu protokollile või hoiatuse tekstile. Allkirjastatud hoiatus edastatakse kohtule koos eksperdiarvamusega.

13 Mida on tehtud selle tagamiseks, et videokonverentsi toimumise asukohas on kontaktisik, kellega taotlev kohus saab suhelda, ja et

kohtuistungi päeval on kohal ka isik, kes seab videokonverentsi seadmed töökorda ja tegeleb võimalike tehniliste probleemidega?

TsMS § 350 lg 3 kohaselt peab menetluskonverentsina korraldatud kohtuistungil olema tehniliselt turvaliselt tagatud kõigi menetlusosaliste õigus esitada avaldusi ja taotlusi ning võtta seisukoht teiste menetlusosaliste avalduste ja taotluste suhtes, samuti muud kohtuistungi tingimused nii pildi kui heli reaalajas ülekandmisel eemaloleva menetlusosalise juurest kohtule ja vastupidi.

Igas kohtus on kohapealse IT-spetsialistina tööl Registrite ja Infosüsteemide Keskuse töötaja, kes tagab videokonverentsi seadmete töökorra ning tegeleb tehniliste probleemide lahendamisega.

14 Millist lisateavet taotlevalt kohtult nõutakse?

Nõutavad andmed nähtuvad taotluse vormist. Täiendavalt nõutavate andmete iseloom sõltub konkreetse kohtuasja asjaoludest.

TsMS § 32 lg 1 kohaselt toimub Eestis kohtumenetlus ja kohtu asjaajamine eesti keeles. TsMS § 32 lg 2 kohaselt kohtuistung ja muud menetlustoimingud protokollitakse eesti keeles. Kohus võib istungil võõrkeeles antud ütlused või seletused märkida protokollis lisaks nende sisu eestikeelsele tõlkele ka nende esitamise keeles, kui see on vajalik ütluse või seletuse sisu täpselt edastamiseks. Eesti tsiviilkohtumenetluse seadustikus puudub eriregulatsioon EL Nõukogu määruses 2020/1783 liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades (uuesti sõnastatud) alusel teise liikmesriigi kohtu taotlusel ütluste või seletuse võtmise keelerežiimi kohta.

Viimati uuendatud: 24/04/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.